

تحلیلی بر مطالعات پیشین پیرامون مدیریت مراتع و مشارکت بهره‌برداران در اجرای طرح‌های مرتعداری

جليله کریمی^۱، مصطفی احمدوند^۲، مریم شریف‌زاده^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد توسعه‌ی روستایی / دانشگاه یاسوج، ^۲ استادیار ترویج و آموزش کشاورزی / دانشگاه یاسوج،

jkskarimi2014@gmail.com

مراتع نقش مهمی در اقتصاد روستاییان دارند. بنابراین، از جمله برنامه‌هایی که در طرح‌های مرتعداری مد نظر است، برنامه‌های مدیریت مشارکتی مردم در اجرای طرح‌های مرتعداری و حفظ و احیای آن می‌باشد. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی تحلیلی مطالعات پیشین پیرامون مدیریت مراتع و مشارکت مردم در این زمینه بود. این مطالعه به روش آسنادی و فن فراتحلیل صورت پذیرفته است. برای این منظور ابتدا دستورالعملی (پروتکلی) تهیه گردید، سپس براساس آن، تمامی مطالعات و پژوهش‌های داخلی پیرامون مدیریت و مشارکت مردم در حفظ، احیاء و بهره‌برداری از مراتع گردآوری، مطالعه و مورد تحلیل قرار گرفتند. آن‌گاه، به دسته‌بندی و ارائه یافته‌ها در چارچوبی نظام‌یافته و منسجم اقدام شد. یافته‌ها حاکی از آن بود که فرمول استفاده شده برای انتخاب حجم نمونه در بیشتر مطالعات، کوکران بوده و پرسشنامه بیشترین کاربرد را در گردآوری داده‌ها داشته‌است. بیشترین نرم‌افزار مورد استفاده برای تجزیه تحلیل داده‌های مطالعات پیشین، SPSS بود. حجم قابل توجهی از مطالعات پیشین به سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ بر می‌گردد که استان‌های مازندران، فارس و سمنان بیشترین سهم مطالعات را به خود اختصاص داده‌اند. بیشترین هدفی که در مطالعات گذشته دنبال شده است، مسائل اقتصادی- اجتماعی مرتع و مرتعداری بود. همچنین یافته‌ها نشان داد، بیشتر مطالعات پیشین، آموزش و ترویج برای بهره‌برداران را حائز اهمیت در مشارکت آنها در مدیریت و احیاء مراتع دانسته و خاطر نشان کرده‌اند استفاده از دانش بومی و تجربه مردم منطقه می‌تواند مشارکت بهره‌برداران را در اجرای طرح‌های مرتعداری بهبود بخشد. در پایان پیشنهادهایی برای بهبود مدیریت مراتع و مطالعات در این زمینه آورده شده است.

واژه های کلیدی: مرتع، مدیریت مراتع، طرح‌های مرتعداری، مشارکت بهره‌برداران، فراتحلیل